PATVIRTINTA
Plungės r. Žemaitijos kadetų
gimnazijos direktoriaus
2026 m. lapkričio 5 d.
įsakymu Nr. V-730

PLUNGĖS R. ŽEMAITIJOS KADETŲ GIMNAZIJOS CHEMIJOS MOKYTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 17

I SKYRIUS
BENDROJI DALIS

1. Plungės r. Žemaitijos kadetų gimnazijoje (toliau – „įmonė“), įmonės kodas 191130983, adresas: Draugystės 6B, Alsėdžiai, Plungės rajonas; Plungės r. Žemaitijos kadetų gimnazijos Alsėdžių lopšelio-darželio skyriuje, adresas: Telšių g. 10C, Alsėdžiai, Plungės r.; Plungės r. Žemaitijos kadetų Kulių gimnazijos skyriuje, adresas: Aušros g. 24, Kuliai, Plungės r.; Plungės r. Žemaitijos kadetų Žemaičių Kalvarijos gimnazijos skyriuje, adresas: Gluosnių al.1, Žemaičių Kalvarija, Plungės r. skyrių chemijos mokytoju (toliau - mokytojas) gali dirbti asmuo, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, turintis aukštąjį pedagoginį išsilavinimą ir atitinkamą kvalifikaciją, išklausęs įvadinį saugos ir sveikatos ir darbo vietoje instruktavimus.

2. Mokytojas privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, vykdyti gimnazijos darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus, darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus.

3. Periodinis mokytojo sveikatos tikrinimas atliekamas Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka ir periodiškumu, o žinių patikrinimas (periodinis instruktavimas) atliekamas ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių.

4. Papildomas mokytojo instruktavimas atliekamas patvirtinus naują saugos ir sveikatos instrukciją arba padarius pakeitimus esančioje, įsitikinus, kad jo žinios nepakankamos, pasikeitus darbo sąlygoms, turinčioms įtakos saugai ir sveikatai, įvykus nelaimingam atsitikimui, susirgus profesine liga ir kitais atvejais, kai to reikalauja įvykį tirianti komisija.

5. Mokytojas privalo laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.

6. Mokytojas privalo nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis.

7. Atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniams asmenims.

8. Mokytojas privalo informuoti gimnazijos direktorių, apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų, mokinių ar lankytojų saugai ir sveikatai.

9. Mokytojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas apie tai pranešti gimnazijos direktoriui, jeigu jis pajėgia tai padaryti.

10. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą, o prireikus iškviesti greitąją medicinos pagalbą tel.: 112.

11. Mokytojui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II SKYRIUS
PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI, SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

12. Elektros srovės poveikis, esant netvarkingiems kištukiniams lizdams, kištukams, elektros instaliacijai, kompiuterinei technikai, elektros prietaisams, dėl ko netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas, o kartais ištinka staigi mirtis.
13. Dirbant su kompiuterine technika, spausdintuvu, kopijavimo aparatu - elektrostatinis krūvis, kuris veikia periferinę nervų sistemą.
14. Darbas chemijos kabinete susijęs su cheminių ir terminių nudegimų, apsinuodijimo cheminėmis medžiagomis, dujomis, nuodingų medžiagų garais, su sprogimo, gaisro ir kitais pavojais, kurie galimi tiek pačiam mokytojui, tiek ir moksleiviams.
15. Chemijos kabinete visada yra rizika susižeisti indų ir mėgintuvėlių aštriomis briaunomis, šukėmis, apsilaistyti nuodingais skysčiais.
16. Chemijos kabinete turi būti naudojami labai nedideli cheminių medžiagų kiekiai, tačiau net ir nedidelės, bet dažnai gaunamos cheminių medžiagų dozės gali sukelti trumpalaikį ir ilgalaikį neigiamą poveikį žmogaus sveikatai.
17. Savo ir mokinių sveikatai užtikrinti, kabineto patalpas būtina gerai vėdinti, darbo metu naudoti elementarias individualios saugos priemones pagal darbo pobūdį (guminės pirštinės, apsauginiai akiniai, respiratorius ir kt.).
18. Chemijos kabinete turi būti gesintuvas.
19. Ant visų chemijos kabinete esančių indų su cheminiais reaktyvais turi būti aiškūs jų pavadinimų ir įspėjamieji užrašai.
20. Laikyti chemijos kabinete neaiškių savybių, sudėties ir paskirties medžiagas draudžiama.
21. Chemijos kabinete turi būti naudojami tik uždaro tipo šildymo prietaisai.
22. Kritimas, norint paimti aukštai esančius daiktus, knygas.
23. Kūno raumenų patempimas, nesilaikant leidžiamų kėlimo normų - vienu metu nešti galima vyrams ne daugiau kaip 30 kg, moterims - 10 kg.
24. Netvarkinga darbo vieta, slidžios grindys, netvarkingai sukrautos knygos, daiktų kritimas iš aukščio.

III SKYRIUS
KENKSMINGI VEIKSNIAI

25. Nepakankamas darbo vietos apšvietimas - galimi regos sutrikimai.
26. Nuolat įtemptas dėmesys - vargina organizmą, mažina budrumą, silpnina nervų sistemą.
27. Triukšmas - veikia periferinę nervų sistemą
28. Nervinė įtampa - veikia periferinę nervų sistemą.
29. Darbas su kompiuterine technika - regos sutrikimai.
30. Galimos infekcijos nuo sergančių mokinių.

IV SKYRIUS
MOKYTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRDŽIĄ

31. Apžiūrėti darbo vietą, patikrinti ar ji tvarkinga, pašalinti iš jos nereikalingus daiktus.
32. Įsitikinti, ar darbo vietoje pakankamas apšvietimas, mikroklimatas (temperatūra, ventiliacija).
33. Įsitikinti ar tvarkinga patalpoje esanti instaliacija, rozetės, kištukai, kompiuterinė technika, kiti elektros prietaisai su kuriais bus dirbama.
34. Prieš darbo chemijos kabinete pradžią reikia paruošti būtinas darbų atlikimui medžiagas, indus, mėgintuvėlius, kitas priemones, patikrinti jų būklę.

35. Į užsiėmimus galima priimti tik tiek mokinių, kiek mokytojas įstengs jų tinkamai prižiūrėti ir vadovauti savarankiškam darbui.

36. Mokiniams būtina išaiškinti numatyto darbo esmę, atlikimo metodus ir būdus, medžiagų, kurios bus naudojamos, savybes, jų kenksmingumą ir pavojingumo laipsnį, jų naudojimo saugos priemones ir kt.

37. Darbą pradėti tik kai bus pašalinti visi trūkumai, galintys sukelti nelaimingą atsitikimą.

V SKYRIUS
MOKYTOJO VEIKSMAI DARBO METU

38. Darbo metu būtina palaikyti griežtą drausmę.

39. Neleistina, kad mokiniai elgtųsi nerūpestingai, stumdytųsi, nes dėl tokio elgesio gali įvykti nelaimingi atsitikimai.

40. Reikia stebėti, kad mokiniai nesudaužytų stiklinių ar kitos trapios medžiagos indų, mėgintuvėlių ar kt.

41. Jeigu chemijos kabinete atsitiktinai išsipylė rūgštis, ją reikia nedelsiant neutralizuoti (užpilti soda arba negesintomis kalkėmis), susemti samčiu, nuplauti užterštą vietą vandeniu.

42. Neutralizuojant išsipylusią rūgštį, burną ir nosį marlės raiščiu, įmirkytu sodos tirpale ir užsidėti apsauginius akinius.

43. Jeigu chemijos kabinete išsipylė šarmas, jį reikia nedelsiant neutralizuoti boro arba acto rūgšties tirpalu, susemti ir pašalinti.

44. Chemijos mokytojas privalo nuolat stebėti mokinių veiksmus ir matydamas, kad jie gali sukelti nepageidaujamus padarinius (mokiniai gali apsilaistyti agresyviais skysčiais, susižeisti stikliniais mėgintuvėliais ir kt.) privalo tuos veiksmus sustabdyti.

45. Mokytojui draudžiama nors ir trumpam pasitraukti iš kabineto, kol mokiniai ten atlieka mokomuosius darbus.

46. Palaikyti darbo vietoje švarą ir tvarką.

47. Neatitraukti savo ir kitų dėmesio pašalinėmis šnekomis ir darbais.

48. Draudžiama dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, toksinių medžiagų.

49. Laikytis darbo ir poilsio režimo, daryti pertraukas dirbant su kompiuteriu, spausdintuvu (nepertraukiamai dirbti prie kompiuterio galima ne daugiau kaip 1 val.).

50. Nuovargį ir įtampą mažinti pertraukų metu, o pasibaigus darbui rekomenduojama atlikti specialius akių ir fizinius pratimus.

VI SKYRIUS
ELEKTROSAUGOS REIKALAVIMAI

51. Neatidarinėti elektros įrengimų, kompiuterinės technikos skydelių, durelių, dangčių.

52. Neliesti drėgnomis rankomis jungiklių, elektros šakučių lizdų.

53. Kompiuterinės technikos ekranus, objektyvus valyti specialiai skirta servetėle.

54. Nedirbti su kompiuterinę techniką, jei prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis.

55. Nepalikti be priežiūros įjungtos kompiuterinės technikos.

56. Nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio šildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių, nes esant pažeistai izoliacijai, susidarytų grandinė elektros srovei tekėti žmogaus kūnu.

57. Eksploatuojant elektros įrenginius, kompiuterinę techniką draudžiama:

57.1. naudotis netvarkingais elektros šakučių lizdais, kištukais, jungikliais bei kita elektros instaliacijos įranga;

57.2. į buitinio naudojimo elektros šakučių lizdus jungti elektros prietaisus, viršijant instaliacinį galingumą bei naudoti šviestuvus su nuimtais apsauginiais gaubtais.

58. Naudojantis spausdintuvu, kopijavimo aparatu būtina laikytis šių reikalavimų:

58.1. laidai spausdintuvui , kopijavimo aparatui turi būti specialiai pritaikyti;

58.2. prieš jungiant spausdintuvą prie kompiuterinės technikos įsitikinti ar spausdintuvas išjungtas iš tinklo;

58.3. neišjungti spausdintuvo, kopijavimo aparato kol jis spausdina;

58.4. popieriui įstrigus, spausdintuvą , kopijavimo aparatą tuoj pat išjungti iš tinklo ir popierių ištraukti.

59. Elektros prietaisus išjungti šiais avariniais atvejais:

59.1. pajutus elektros srovės poveikį ar nutrūkus elektros energijos tiekimui;

59.2. pažeidus laidų izoliaciją arba kai jaučiamas charakteringas degančios izoliacijos kvapas, pasirodo dūmai, kilus gaisrui;

59.3. pastebėjus padidėjusį triukšmą ar vibraciją.

VII SKYRIUS
GAISRINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

60. Vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui.

61. Rūkyti gimnazijos patalpose ir teritorijoje draudžiama.

62. Pastebėjus darbo metu kompiuterinės technikos, spausdintuvo gedimus, netvarkingus kabelius, elektros kištukinius lizdus, nutraukti darbą ir skubiai pranešti gimnazijos direktoriui, pavaduotojai, ūkio vedėjai, elektrikui.

63. Kilus gaisrui nedelsiant išjungti elektros prietaisus iš elektros tinklo, išvesti mokinius iš pavojingos zonos, iškviesti ugniagesius pagalbos telefonu 112.

64. Pradėti gesinti gaisrą turimomis priemonėmis, informuoti gimnazijos direktorių, pavaduotoją, ūkio vedėją apie gaisrą.

VIII SKYRIUS
VEIKSMAI AVARINIAIS ATVEJAIS

65. Įvykus avarijai (liejasi vanduo per sugedusį vandens uždarymo čiaupą ar vandentiekio vamzdį, jaučiamas dujų kvapas, dingo elektros energija ir kt.) reikia tuoj pat nutraukti darbą, pranešti apie įvykį gimnazijos direktoriui, pavaduotojai, ūkio vedėjai.

66. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nedelsiant suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ar kitiems nukentėjusiems ir pranešti apie įvykį gimnazijos direktoriui, pavaduotojai.

67. Jeigu kas nors iš chemijos kabinete dirbančiųjų apsinuodijo dujomis ar nuodingais garais, būtina nedelsiant suteikti jam pirmąją medicinos pagalbą, o jei padėtis rimta – iškviesti greitąją pagalbą ir informuoti gimnazijos direktorių.

68. Darbo metu susižeidus nors ir nelabai sunkiai, įvykio negalima nuslėpti, apie jį reikia pranešti gimnazijos direktoriui.

69. Ištikus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą arba iš darbo, reikia pačiam ar per kitus asmenis pranešti apie įvykį gimnazijos direktoriui ir nurodyti įvykio aplinkybes bei pasekmes.

IX SKYRIUS
VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

70. Sutvarkyti darbo vietą.

71. Paruošti kabinetą kitam užsiėmimui.

72. Jeigu daugiau užsiėmimų tą dieną nebus, pasirūpinti, kad visi cheminiai reaktyvai, mėgintuvėliai, kitos priemonės būtų sudėtos į jų saugojimo vietas spintose.

73. Patikrinti ar reaktyvų laikymo indai sandariai uždaryti.

74. Užrakinti spintas.

75. Išjungti elektros prietaisus, jei jie neįjungti specialiame režime.

76. Prieš užrakindamas duris mokytojas turi įsitikinti, kad patalpoje nesijaučia dujų, degėsių ir kitų nebūdingų specifinių kvapų. Įsitikinti, kad uždaryti langai ir kitos angos.

77. Apie visus darbo metu pastebėtus trūkumus informuoti gimnazijos direktorių.

_____